BANKA E SHQIPËRISË

DOKUMENTI I POLITIKËS MONETARE PËR VITIN 2006

DOKUMENTI I POLITIKËS MONETARE PËR VITIN 2006.

Eksperienca botërore dhe ajo shqiptare kanë treguar në mënyrë të qartë se stabiliteti makroekonomik është një parakusht i domosdoshëm për sigurimin e një rritjeje ekononike të qëndrueshme dhe afatgjatë. Ky stabilitet nënkupton zhvillimin e ekuilibruar të sektorëve të ndryshëm të ekonomisë, zbutjen e cikleve të biznesit dhe një luhatshmëri sa më të vogël të treguesve të rritjes ekonomike, të punësimit, të inflacionit dhe të normave të interesit. Krijimi i kushteve të tilla shoqërohet me uljen e rrezikut në ekonomi dhe me shpërndarjen më eficiente të faktorëve të prodhimit. Teoria ekonomike njeh dy instrumente, të cilat mund të përdoren për kontrollin e stabilitetit makroekonomik: politikën monetare dhe politikën fiskale.

Hartimi, miratimi dhe zbatimi i politikës monetare është e drejtë ekskluzive e Bankës së Shqipërisë, si autoriteti monetar i Republikës së Shqipërisë. Politika monetare ideohet dhe zbatohet në drejtim të përmbushjes së objektivit kryesor: arritjes dhe ruajtjes së stabilitetit të çmimeve. Ajo synon administrimin e kushteve monetare të ekonomisë – ofertës monetare, normave të interesit dhe kursit të këmbimit – në funksion të realizimit të këtij objektivi në një periudhë afatmesme dhe afatgjatë. Politika monetare realizohet nëpërmjet ndërhyrjes së Bankës së Shqipërisë në tregjet financiare. Në tërësinë e saj, ajo përfshin: pjesën teorike që përdoret për modelimin e saj; kuadrin e objektivave; si dhe instrumentet e përdorura për zbatimin e saj.

Dokumenti i Politikës Monetare për vitin 2006 është hartuar në vazhdim të "Planit të Zhvillimit Afatmesëm të Bankës së Shqipërisë (2003-2005)" dhe të Dokumenteve të Politikës Monetare për vitet 2004-2005. Strategjia bazë e politikës monetare për vitin 2006 dhe kuadri operacional i saj do të ruajnë parimet dhe trajtat kryesore ndjekura gjatë vitit 2005. Megjithatë, Banka e Shqipërisë do të aplikojë modifikime graduale në to, duke synuar rritjen e eficiencës dhe aplikimin e standardeve më të përparuara. Këto ndryshime diktohen nga eksperienca vendase dhe e huaj në fushën e administrimit monetar si dhe nga ndryshimet strukturore të ekonomisë shqiptare.

Në këtë dokument, Banka e Shqipërisë detajon të gjitha elementet konkrete të politikës monetare për vitin 2006, veçanërisht në fushën e objektivave të politikës monetare dhe të kuadrit operacional të saj. Ky dokument shërben si bazë për orientimin e koordinimit të politikës monetare me politikat e tjera ekonomike të qeverisë. Publikimi i këtij dokumenti, zbërthen në terma konkretë angazhimin e Bankës së Shqipërisë për të qenë një institucion transparent.

* * *

Baza Ligjore

Në bazë të nenit 161 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, Banka e Shqipërisë "... ka të drejtën ekskluzive të zbatimit të pavarur të politikës monetare".

Në bazë të nenit 3, pika 4a[1], e ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997 "Për Bankën e Shqipërisë", ky institucion ka si detyrë kryesore "të hartojë, të miratojë dhe të zbatojë në mënyrë të pavarur politikën monetare të Republikës së Shqipërisë, në përputhje me objektivin e saj kryesor".

Në bazë të nenit 3, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997 "Për Bankën e Shqipërisë", si objektiv kryesor i Bankës së Shqipërisë përcaktohet "arritja dhe ruajtja e stabilitetit të çmimeve".

Në bazë të nenit 43, pika a, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997 "Për Bankën e Shqipërisë", Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë ka këto kompetenca: "Të miratojë politikën monetare të Republikës së Shqipërisë, duke përcaktuar kufijtë e operacioneve të Bankës së Shqipërisë në treg të hapur, përqindjen e interesave për depozitat në Bankën e Shqipërisë dhe për skontimet dhe huatë ose kreditë e Bankës së Shqipërisë, si dhe të rezervave dhe nivelit të rezervave të detyruara, që bankat e nivelit të dytë duhet të mbajnë në Bankën e Shqipërisë".

* * *

ROLI I POLITIKËS MONETARE

Politika monetare synon të ndikojë variablat ekonomikë me anë të ndryshimit të normave afatshkurtra të interesit. Banka qendrore është në gjendje të ndikojë normat afatshkurtra të interesit në sajë të monopolit që i është njohur asaj për krijimin e parasë fizike dhe rezervave të bankave të nivelit të dytë. Në periudhën afatshkurtër, një ndryshim i ofertës monetare apo i normave të interesit në tregun e parasë ka një ndikim në aktivitetin ekonomik: prodhimin, punëzënien dhe nivelin e çmimeve. Ndërkohë, në afatin e gjatë, domethënë pasi në ekonomi të jenë verifikuar të gjitha përshtatjet e mundshme në sjelljen e agjentëve ekonomikë, ndryshimi i sasisë së parasë do të reflektohej vetëm në ndryshimin e nivelit të çmimeve, pa prekur variablat realë të ekonomisë. Ky konkluzion tashmë gëzon një mbështetje të gjerë nga mendimi teorik dhe zbatimi i tij në praktikë, përfshirë dhe eksperiencën e vendit tonë.

Nga ana tjetër, luhatjet e nivelit të çmimeve, situatat inflacioniste apo deflacioniste, janë të dëmshme për ekonominë. Kontributi më i qenësishëm që mund të japë banka qendrore në ekonomi është ruajtja e stabilitetit të çmimeve. Ky është parimi kryesor i cili udhëheq politikën monetare të Bankës së Shqipërisë. Gjithashtu, Banka e Shqipërisë gjykon se ky parim ndahet edhe nga shtresa të gjera të publikut shqiptar.

BASHKËRENDIMI ME POLITIKAT E TJERA MAKROEKONOMIKE

Banka e Shqipërisë bashkërendon politikën e saj monetare me nevojat e zhvillimit ekonomik të vendit dhe me strategjitë e hartuara për të. Në veçanti,

një vëmendje e posaçme i kushtohet bashkërendimit me politikën fiskale, si një përcaktuese tjetër e rëndësishme e zhvillimeve ekonomike në vend.

Në të njëjtën kohë dhe pa cënuar parimin e bashkërendimit të politikave ekonomike të vendit, miratimi i politikës monetare nga Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë dhe zbatimi i saj me anë të instrumenteve monetare, përcaktohen në mënyrë të pavarur nga Banka e Shqipërisë. Vendimet e politikës monetare në përputhje me objektivin e mandatuar nga ligji, arritjen dhe ruajtjen e stabilitetit të çmimeve.

OBJEKTIVI I INFLACIONIT PËR VITIN 2006

Çdo vit, Banka e Shqipërisë shpjegon publikisht mandatin e saj, duke dëshmuar kështu përgjegjshmëri institucionale, në përputhje me domosdoshmërinë për një qëndrim transparent për çështjet e politikës monetare. Shpjegimi i mandatit nënkupton përcaktimin në terma sasiorë të stabilitetit të çmimeve. Paralelisht me të, Banka e Shqipërisë informon edhe në lidhje me rrugët dhe instrumentet që ajo do të përdorë për arritjen e tij. Ky proces i shërben orientimit të pritjeve të publikut drejt objektivit të synuar të inflacionit.

Të arrish stabilitetin e çmimeve do të thotë të arrish norma të ulëta pozitive të inflacionit ose të ndryshimit të çmimeve të konsumit. Të ruash stabilitetin e çmimeve do të thotë të sigurosh norma të ulëta pozitive inflacioni për periudha relativisht të gjata kohe.

Për të konkretizuar këtë angazhim, Banka e Shqipërisë do të konsiderojë si objektiv të saj mbajtjen e inflacionit në nivelin 3 për qind me një mundësi luhatjeje ± 1 pikë përqindjeje rreth kësaj vlere qendrore. Si objektiv i inflacionit do të vazhdojë të konsiderohet rritja vjetore e indeksit të çmimeve të konsumit, matur dhe publikuar nga INSTAT.

Vlera e sasiore e shpallur më sipër e objektivit të inflacionit, reflekton realitetin e ekonomisë shqiptare si një ekonomi në zhvillim. Ekonomitë e tilla karakterizohen nga luhatje më të mëdha të çmimeve relative drejt gjetjes së ekuilibrave të duhur të ekonomisë së tregut. Synimi për nivele më të ulta të inflacionit mund të impononte kosto të larta për ekonominë e vendit. Nga ana tjetër, ruajtja e objektivit të inflacionit në të njëjtin nivel me 6 vitet paraardhëse do të kontribuojë pozitivisht në konsolidimin e pritjeve inflacioniste rreth objektivit të shpallur të Bankës së Shqipërisë.

NIVELI I OBJEKTIVIT

Ruajtja e inflacionit në nivele të ulta do të ketë një kontribut pozitiv në zhvillimin e ekonomisë shqiptare. Së pari, duke qenë një normë pozitive inflacioni ajo mban parasysh evolucionin teknologjik të produkteve dhe përmirësimin cilësor të tyre. Gjithashtu, shumë studime kanë treguar se ecuria e inflacionit ka një prirje të brendshme statistikore për të regjistruar vlera pozitive. Në realitet,

një nivel inflacioni afër 0 mund t'i korrespondojë një situate deflacioniste. Së dyti, norma e ulët e inflacionit ndihmon në ruajtjen e normave pozitive të interesit real. Normat reale pozitive të interesit ndihmojnë në thithjen e kursimeve të qytetarëve në sistemin bankar, duke ndikuar në stabilitetin e këtij të fundit dhe në ruajtjen e aftësisë së tij për të plotësuar nevojat e ekonomisë dhe të qeverisë për mjete monetare. Së treti, një normë e tillë inflacioni i përshtatet nevojave të zhvillimit të ekonomisë shqiptare, si një ekonomi në tranzicion. Ajo lehtëson lëvizjen e çmimeve relative, duke kontribuar pozitivisht në rolin informues që përmban ky mekanizëm në shpërndarjen e fondeve në ekonomi. Shumica e vendeve të zhvilluara e përkufizojnë stabilitetin e çmimeve si një nivel inflacioni rreth 2 për qind. Duke qenë se Shqipëria është një vend në tranzicion, një nivel më i lartë inflacioni reflekton një rrezik më të lartë strukturor të pranishëm në ekonominë shqiptare si dhe një lëvizje më të madhe të çmimeve relative në të. Së katërti, duke qenë në të njëjtin nivel me objektivin e inflacionit gjatë katër viteve të fundit, ai do të ndikojë pozitivisht në stabilizimin e pritjeve inflacioniste në ekonomi dhe në rritjen e sigurisë në marrjen e vendimeve ekonomike. Nga ana tjetër, një nivel i tillë inflacioni dhe politika monetare e hartuar për përmbushjen e tij ndikojnë pozitivisht në ritmet e rritjes ekonomike, ashtu siç është provuar gjatë viteve të fundit. Gjithashtu, objektivi i inflacionit në nivelin 3 për qind është konsistent edhe me dëshirën e vendit për t'u anëtarësuar në Bashkimin Evropian në një periudhë sa më të shpejtë. Synimi për të kontrolluar rritjen e çmimeve në një nivel të përafërt, por më të lartë se objektivi i Bankës Qendrore Evropiane[2], i mundëson ekonomisë shqiptare një konvergjencë reale duke i lejuar në të njëjtën kohë hapësirën e nevojshme për të kryer ndryshimet e duhura strukturore.

FORMA E OBJEKTIVIT

Objektivi i inflacionit për vitin 2006 do të jetë në formën e një vlere të vetme 3 për qind. Meqënëse, inflacioni është shpesh subjekt i veprimit të faktorëve të ofertës ose të rritjeve të administruara të çmimeve, luhatja e çmimeve të konsumit mund të mos jetë gjithnjë rrjedhojë e ndikimit të politikës monetare. Edhe pse politika monetare është e vëmendshme edhe ndaj këtyre faktorëve, ata nuk janë subjekt i ndërhyrjeve të dëshirueshme të politikës monetare. Për këtë arsye, përcaktohet edhe një interval luhatshmërie prej ± 1 pikë përqindjeje rreth vlerës qendrore, duke ndikuar pozitivisht në qëndrueshmërinë afatmesme të politikës monetare.

MATJE TË TJERA TË INFLACIONIT

Banka e Shqipërisë, në funksion të rritjes së cilësisë së vendimmarrjes do të përdorë dhe matje të tjera të inflacionit. Këto matje krijojnë një bazë më të plotë për të marrë vendime sa më realiste. Kategoritë e tjera të inflacionit janë:

– Inflacioni bazë. Banka e Shqipërisë do të punojë në vazhdimësi gjatë vitit 2006 për të ndërtuar serinë e inflacionit bazë dhe për të perfeksionuar metodologjinë e llogaritjes së tij. Inflacioni bazë do të jetë një input i

rëndësishëm në marrjen e vendimeve të politikës monetare.

– Inflacioni vjetor në nivel mesatar. Kjo kategori përfaqëson nivelin mesatar të inflacionit vjetor për dymbëdhjetë muajt e fundit, duke dhënë një informacion të vlefshëm në lidhje me prirjet e zhvillimeve në çmimet e konsumit. Si i tillë, inflacioni vjetor në nivel mesatar do të jetë një orientues i rëndësishëm në procesin e marrjes së vendimeve të politikës monetare.

Gjithashtu, në përputhje me angazhimin e saj për adoptimin në të ardhmen e afërt të regjimit të inflacionit të shënjestruar, Banka e Shqipërisë do të punojë për rritjen e aftësive të saj analitike; për zgjerimin gamës së informacionit të përdorur për vendimmarrje; për rritjen e efektivitetit të kanaleve të transmisionit; dhe për rritjen sasiore dhe cilësore të komunikimit të saj me publikun.

Më konkretisht, gjatë vitit 2006 Banka e Shqipërisë do t'i kushtojë një rëndësi më të madhe ndërtimit të serive kohore dhe shfrytëzimit të informacionit të marrë nga treguesit e mëposhtëm:

– Indeksi i besimit të biznesit.
– Indeksi i besimit të konsumatorëve.
– Indeksi i tregut të pasurive të paluajtshme.

Objektivat e ndërmjetëm dhe objektivat operacionalë

Kontrolli i inflacionit bazohet në kontrollin e treguesve të tjerë, të cilët, nga njëra anë, kanë lidhje të fortë me objektivin e inflacionit dhe, nga ana tjetër, janë nën një kontroll më direkt të Bankës së Shqipërisë. Këta janë objektivat e ndërmjetëm dhe operacionalë (sasiorë). Objektivat e ndërmjetëm janë orientues (tregues), ndërsa objektivat operacionalë ndiqen me rigorozitet. Këta objektiva, së bashku me objektivin kryesor të Bankës së Shqipërisë, formojnë kuadrin e objektivave të saj.

Objektivi i ndërmjetëm për vitin 2006 është rritja vjetore e ofertës së parasë (M3). Përcaktimi i rritjes vjetore të M3 si objektiv i ndërmjetëm mbështetet në argumentin se inflacioni, duke qenë në përgjithësi fenomen monetar, ndikohet nga rritja në ofertën e parasë. Për këtë arsye, Banka e Shqipërisë synon të kontrollojë rritjen e mjeteve monetare në ekonomi, në mënyrë që oferta e mjeteve monetare të korrespondojë me nevojën e ekonomisë për mjete monetare reale. Duke u nisur nga parashikimi i rritjes ekonomike për vitin 2006, nga objektivi i Bankës së Shqipërisë për nivelin e inflacionit, si dhe nga trendet e zhvillimeve monetare, Banka e Shqipërisë do të synojë të kontrollojë rritjen e ofertës monetare në nivelin 11.8 për qind për vitin 2006.

Banka e Shqipërisë do të vazhdojë të ruajë një regjim të lirë të kursit të këmbimit. Vlera e lekut kundrejt valutave të huaja do të përcaktohet lirisht në tregun e këmbimit, në përgjigje të ligjeve të kërkesës dhe ofertës. Banka e Shqipërisë do të jetë e pranishme me ndërhyrje të veçanta në tregun valutor, duke synuar zbutjen e lëvizjeve afatshkurtra të kursit të këmbimit të lekut, të cilat janë në kundërshtim me prirjet afatgjata dhe me respektimin e objektivit të rezervës ndërkombëtare neto.

Kuadri i objektivave të politikës monetare plotësohet me përcaktimin e objektivave operacionalë të politikës monetare. Këta vendosin një lidhje më të ngushtë midis operacioneve të politikës monetare, objektivit të saj të ndërmjetëm dhe atij kryesor, arritjes dhe ruajtjes së stabilitetit të çmimeve. Objektivat operacionalë për vitin 2006, janë mjetet e brendshme neto të Bankës së Shqipërisë dhe rezervat ndërkombëtare neto të Bankës së Shqipërisë. Për secilin nga këta objektiva është vendosur një nivel sasior kundrejt të cilit kontrollohet puna e bërë për arritjen e tyre. Gjithashtu, Banka e Shqipërisë, për efekte të politikës monetare, ndjek dhe monitoron edhe kreditin e brendshëm neto për qeverinë, ndonëse ky nuk është objektiv operacional i saj.

- Mjetet e brendshme neto të Bankës së Shqipërisë përfaqësojnë shumën e pretendimeve të Bankës së Shqipërisë, përjashtuar pretendimet valutore të saj ndaj jorezidentëve. Më konkretisht, këtu bëjnë pjesë pretendimet e Bankës së Shqipërisë ndaj Qeverisë (për neto) si dhe pretendimet e Bankës së Shqipërisë ndaj bankave të nivelit të dytë. Për to vendoset një kufi i sipërm, që do të thotë se Banka e Shqipërisë nuk mund të rrisë gjendjen e mjeteve të brendshme neto përtej shifrës së vendosur kufi.

- Rezervat ndërkombëtare neto të Bankës së Shqipërisë përfaqësojnë mjetet valutore neto të Bankës së Shqipërisë minus të gjitha zotërimet valutore të bankave të nivelit të dytë të vendosura në Bankën e Shqipërisë (rezerva të detyruara në valutë plus rezervat e tepërta në valutë). Për to vendoset një kufi i poshtëm dhe përllogaritjet bazohen në kursin e këmbimit të fundit të muajit dhjetor të vitit 2003.

- Krediti i brendshëm neto për Qeverinë përfaqëson totalin e pretendimeve të sistemit bankar ndaj qeverisë, minus depozitat e kësaj të fundit si në Bankën e Shqipërisë ashtu dhe në bankat e nivelit të dytë. Vendosja e një niveli kufi të sipërm ka si synim të vërë nën kontroll, brenda niveleve të paracaktuara, kreditimin e deficitit buxhetor nga ana e sistemit bankar. Për vitin 2006, kufiri i sipërm i financimit të brendshëm të deficitit buxhetor është 23.8 miliardë lekë.

Këto nivele sasiore rishikohen gjatë vitit, në përputhje me ecurinë e zhvillimeve monetare dhe të masave korrektuese të propozuara nga Banka e Shqipërisë në programin monetar.

Në përputhje me zgjerimin dhe me rritjen e konkurrencës në tregun bankar shqiptar, Banka e Shqipërisë do t'i kushtojë një rëndësi në rritje kontrollit të normave të interesit në tregun ndërbankar. Ndonëse ato nuk do të shërbejnë si një objektiv operacional i Bankës së Shqipërisë, normat e interesit të tregut ndërbankar janë një tregues i gjendjes monetare në ekonomi dhe një përcaktues i rëndësishëm i zhvillimit të ekonomisë.

INSTRUMENTET E POLITIKËS MONETARE

Banka e Shqipërisë do të mbështetet në instrumentet indirekte të politikës

monetare për të përmbushur objektivat e saj. Instrumentet e politikës monetare do të orientohen drejt përmbushjes së objektivave operacionalë të Bankës së Shqipërisë. Në përputhje me parimet e politikës monetare për vitin 2006, të përcaktuara më parë në këtë dokument, Banka e Shqipërisë do të vazhdojë aplikimin e një rregjimi fleksibël të kursit të këmbimit.

OPERACIONET E TREGUT TË HAPUR[3].

Operacionet e tregut të hapur kanë për qëllim administrimin e normave të interesit në ekonomi, administrimin e gjendjes së likuiditetit në treg si dhe sinjalizimin e politikës monetare.

Operacionet e tregut të hapur përfshijnë:

- marrëveshjet e riblerjeve dhe marrëveshjet e anasjellta të riblerjeve;
- transaksionet e shitblerjeve me të drejta të plota;
- operacionet në tregun valutor.

Instrumenti kryesor që përdoret për të përçuar sinjalet e politikës monetare është norma e interesit, që aplikohet në marrëveshjet e riblerjes dhe marrëveshjet e anasjellta të riblerjes me afat njëjavor[4]. Norma e interesit e aplikuar nga Banka e Shqipërisë në këto operacione luan rolin e normës bazë të interesit në ekonomi. Norma bazë e interesit vendoset nga Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë dhe përdoret nga Banka e Shqipërisë në ankandet javore të marrëveshjeve të riblerjes (repove). Kjo normë përcakton edhe normën e interesit të depozitave dhe të huave njëditore të Bankës së Shqipërisë. Ajo ndikon normën e interesit të tregut ndërbankar, të depozitave në lekë pranë bankave tregtare si dhe të bonove të thesarit dhe të kredisë së akorduar në lekë për ekonominë.

LEHTËSITË E PËRHERSHME.

Lehtësitë e përhershme ndikojnë në gjendjen e likuiditetit në sistemin bankar dhe pengojnë luhatjet e mëdha të normave të interesit. Lehtësitë e përhershme realizohen gjithmonë dhe ekskluzivisht me nismën e bankave të nivelit të dytë. Palë e Bankës së Shqipërisë në këto operacione janë vetëm bankat e nivelit të dytë.

Lehtësitë e përhershme të ofruara nga Banka e Shqipërisë janë:

- depozita njëditore;
- kredia njëditore;
- kredia Lombard.

REZERVA E DETYRUAR.

Rezerva e detyruar është një instrument me anë të të cilit Banka e Shqipërisë i detyron bankat e nivelit të dytë, të vendosin një rezervë të caktuar në lekë dhe

në valutë pranë saj. Nëpërmjet këtij instrumenti Banka e Shqipërisë synon në rregullimin e ofertës së parasë, të likuiditeteve dhe të normës së interesit në sistemin bankar si dhe në ruajtjen e sigurisë së sistemit.

* * *

Banka e Shqipërisë, në varësi të kushteve të tregut financiar shqiptar dhe të nevojave të politikës monetare do të vazhdojë të rishikojë në vazhdimësi instrumentet e saj të politikës monetare. Këto rishikime do të bëhen me synimin e rritjes së eficiencës së përdorimit të tyre.

* * *

Komunikimi i vendimeve të politikës monetare.

Politika monetare dhe vendimet e marra në zbatim të saj i komunikohen publikut nëpërmjet këtyre dokumenteve:

- Dokumenti i politikës monetare që përshkruan parimet kryesore të kësaj politike të miratuar për një vit.
- Deklarata e politikës monetare, e cila përshkruan zhvillimet monetare në gjashtë muajt e kaluar dhe perspektivën për gjashtë muajt e ardhshëm.
- Opinion mbi gjendjen e ekonomisë gjatë tremujorit, ku jepen zhvillimet tremujore ekonomike dhe monetare.
- Raporti mujor i politikës monetare, i cili përshkruan zhvillimet monetare mujore dhe jep vlerësimin mbi qëndrimin që duhet mbajtur në të ardhmen.
- Publikimi i vendimeve të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë në lidhje me normat e interesit brenda 48 orëve nga marrja e vendimit.
- Konferencat e shtypit të Guvernatorit të Bankës së Shqipërisë për të komunikuar dhe shpjeguar vendimet e politikës monetare.

Gjithashtu, komunikimi i politikës monetare realizohet edhe nëpërmjet publikimit të të gjitha rregulloreve dhe akteve të tjera, që kanë të bëjnë me instrumentet e përdorura për zbatimin e politikës monetare.

FJALOR

– Marrëveshjet e riblerjes / të anasjellta të riblerjes.

Këto marrëveshje përbëjnë një instrument me anë të të cilit Banka e Shqipërisë tërheq ose hedh përkohësisht likuiditet në sistemin bankar. Marrëveshja e riblerjes është një instrument që përdoret për të pakësuar përkohësisht likuiditetin në sistemin bankar. Marrëveshja e anasjelltë e riblerjes përbën një instrument që përdoret për të shtuar përkohësisht likuiditetin në sistemin bankar ose aftësinë e bankave për të rritur kredidhënien apo për të rritur paranë në qarkullim. Marrëveshjet e riblerjeve dhe të anasjellta të riblerjeve me afat njëjavor realizohen nëpërmjet ankandeve standarde. Ndërsa marrëveshjet me afat njëditor, njëmujor dhe tremujor realizohen nëpërmjet ankandeve të

shpejta.

– Transaksionet e shitblerjeve me të drejta të plota.

Banka e Shqipërisë, pakëson likuiditetin në treg nëpërmjet transaksioneve të shitjeve me të drejta të plota dhe e shton atë nëpërmjet transaksioneve të blerjeve më të drejta të plota. Këto transaksione kryhen në formën e blerjeve apo të shitjeve të bonove të thesarit me afat maturimi deri një vit apo të letrave të borxhit me kredibilitet të lartë.

– Operacionet në tregun valutor.

Operacionet në tregun valutor kryhen nga Banka e Shqipërisë nëpërmjet blerjes dhe shitjes së valutës në treg, kur ajo synon të veprojë në treg. Këto operacione kryhen në funksion të përmbushjes së politikës së përcaktuar në këtë Dokument.

– Depozita njëditore.

Depozita njëditore ndihmon bankat e nivelit të dytë të veprojnë me likuiditetin e tepërt, duke e depozituar atë vetëm për një ditë në Bankën e Shqipërisë. Gjithashtu, depozita njëditore ndihmon në tërheqjen e likuiditetit të tepërt nga sistemi bankar dhe në zbutjen e luhatjeve të mëdha në normat afatshkurtra të interesit. Norma e interesit për depozitën njëditore përfaqëson normën më të ulët të interesit në treg, që ofrohet nga Banka e Shqipërisë.

– Kredia njëditore.

Kredia njëditore është një kredi plotësisht e garantuar, që akordohet për të ndihmuar bankat e nivelit të dytë të zgjidhin problemet njëditore të likuiditetit. Gjithashtu, ajo ndihmon për të zbutur luhatjet e normave afatshkurtra të interesit. Norma e interesit të kredisë njëditore është më e lartë se norma bazë e interesit.

– Kredia Lombard.

Kredia Lombard përdoret për të ndihmuar bankat e nivelit të dytë të kapërcejnë problemet e përkohshme të likuiditetit. Kjo është kredi plotësisht e garantuar me afat maturimi deri në tre muaj. Norma e interesit të kësaj kredie përfaqëson normën më të lartë të interesit të vendosur nga Banka e Shqipërisë.

SHËNIME

[1] Sipas amendamentit të bërë me ligjin nr. 8893, datë 25. 07. 2002.
[2] Banka Qendrore Evropiane synon të ruajë inflacionin afër, por jo më shumë, se niveli 2 për qind në një periudhë afatmesme.
[3] Në fjalorin bashkëngjitur jepet një sqarim më i detajuar i funksionimit të instrumenteve monetare.
[4] Operacionet e marrëveshjeve të riblerjes dhe të anasjellta të riblerjes njihen respektivisht si repo dhe repo të anasjellta.